

Pressemeddelelse

Udkommer d. 3. december:

Stålets Mænd ***Det Danske Stålvalseværk 1940-1962.***

af Jørgen Burchardt
248 sider, inkl. DVD med tre film,
350,- kr.

Danmarks Tekniske Museum i
samarbejde med Forlaget Kulturbøger.

De fleste danskere kender Det Danske Stålvalseværk, men først nu har vi fået bogen, som går i dybden med historien. At etablere et stålværk i et land uden traditioner og midt under en verdenskrig var en bedrift. Bogen er tilegnet de Stålets Mænd, som gjorde værket muligt.

Bogen handler om værkets første 22 år, hvor der på bar mark – eller rettere opfyldt hav – blev bygget en virksomhed, der sikrede en vigtig del af landets forsyning af stål. Herved kom det danske samfund rimeligt igennem krigsårene – selv jern til ølkapsler blev sikret -, men også de danske skibsværfter, maskinindustrien og byggeriet fik i efterkrigsårene de nødvendige forsyninger. Stålvalseværket leverede herved en god del af grundlaget for den økonomiske velstand vi i dag kalder velfærdssamfundet.

Bogen fortæller for første gang detaljer om stiftelsen, som skyldtes en kombination af driftige erhvervsfolk og et godt erhvervsklima, herunder en blandingsøkonomi, hvor den socialdemokratiske nationalbankdirektør Bramsnæs spillede en vigtig rolle. Folk fra skibsværfterne var de mest aktive. Bedst kendt er A.P. Møller, men hovedkraften var trods alt H.P. Christensen, direktør for Helsingør Skibsværft, og bestyrelsesformand indtil han stoppede som 85-årig i 1972. Som ung ingeniør havde han arbejdet med Danmarks første u-både og flyvemaskiner, og ikke mindst personer, han kendte fra bestyrelsen i Det Danske Luftfartselskab, stod bag værket.

Megen teknisk viden måtte skaffes gennem hvad der nærmeste sig industrispionage. Svenske eksperter var ikke tilstrækkelige, og unge ingeniører og teknikere blev sendt til Tyskland for under verdenskrigen at opnå viden gennem at arbejde på tyske stålværker. En enkelt blev fængslet, da hans antipatier mod nazisterne blev afsløret. Den tyske stålindustri modarbejdede den danske virksomhed, og det lykkedes det tyske stålkartel at få besættelsesmagten i Danmark og Norge til at stoppe for ansættelsen af en norsk direktør. En behændig diplomatisk indsats afskærmede dog mod mange andre anslag mod den danske industri-opkomling.

Værket skulle egentlig have været placeret i Næstved! En række byer havde konkurreret om en placering med god adgang til havet, byggegrunde, arbejdskraft samt god forsyning af vand og elektricitet. Meget ville have set anderledes ud i Frederiksværk og omegn, hvis bestyrelsens beslutning havde stået ved magt.

I bogen afsløres det at værket var tæt på en konkurs i 1950. Bankerne havde smækket pengekasen i, og kun landets mægtigste politikere kunne sikre den statsstøtte, som kunne redde virksomheden. Der blev dog ikke brug for hjælpen, for Korea-krigen fik stålpriserne til at ryge i vejret, og igen blev værket en god forretning. Historien viser, at der ikke er langt mellem succes og fiasko i den risikofyldte stålbranche.

Helt fra starten skulle menige medarbejdere yde en indsats for at få værket til at fungere. Bygningsarbejderne måtte kravle til og fra arbejde, når jorden var spejlglat efter isslag, og klimaet var ubønhørligt med en hård vind over fjorden. Indendørs var det hårdt at mure en stålovn op i høje varmegrader og kompliceret murværk, og arbejdet med kraner og støbeskeer skulle ske med omhyggelighed.

Bogen er fyldt med erindringer fra medarbejdere, der fortæller deres personlige erfaringer fra forskellige jobs på værket.

Nogle af historierne handler om de mange ulykker, hvor nye uerfarne medarbejdere kom til en arbejdsplads fyldt med farlige maskiner og 1738° varmt stål. Nogle af de største dødsulykker skyldtes dog muligvis miner i skrottet.

Bogen fastholder en vigtig del af Danmarkshistorien, og 275 illustrationer viser arbejdsforhold og tekniske indretninger.

En DVD med tre film fra 1943, 1947 og 1953 supplerer fortællingen.

Bogen er resultatet af et projekt for bevaring af Det Danske Stålværværks historie, som Danmarks Tekniske Museum tog initiativ til i 2002, da stålværket gik konkurs.

Bogen er skrevet af erhvervshistorikeren Jørgen Burchardt, som arbejder for danske museer ved undersøgelser af den historiske udvikling af teknologi, arbejde og viden.

Nærmere oplysninger kan fås hos

museumsdirektør Jens Breinegaard tlf. 49 22 26 11 jb@tekniskmuseum.dk

erhvervshistoriker Jørgen Burchardt tlf. 62 62 36 17 jorgen.burchardt@mail.dk

pressebilleder og yderligere tekst kan downloades fra www.kulturboger.dk fra mandag d. 30/11